

Врз основа на член 79 став (3) точка 2) од Законот за енергетика („Службен весник на Република Македонија“ бр 96/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр 96/19), како и член (32) од Правилата за балансирање на електроенергетскиот систем („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 179) а согласно член (19) став 1) точка 18 од Статутот на АД МЕПСО Скопје, Управниот одбор на Оператор на електропреносниот систем на Република Северна Македонија Акционерско друштво за пренос на електрична енергија и управување со електроенергетскиот систем во државна сопственост, Скопје со Одлука бр. УО бр. 02-5814/16 од 28.10.2019 година донесе Правила за набавка на mFRR балансен капацитет и mFRR балансна енергија за терциерна регулација и со Одлука бр.02-6692/17 донесе Измена на Правила за набавка на mFRR балансен капацитет и mFRR балансна енергија за терциерна регулација и истите гласат:

ПРАВИЛА

ЗА

НАБАВКА НА mFRR БАЛАНСЕН КАПАЦИТЕТ И mFRR БАЛАНСНА ЕНЕРГИЈА ЗА ТЕРЦИЕРНА РЕГУЛАЦИЈА

I. ВОВЕД

Општо

Член 1

(1) Согласно Законот за енергетика и Правилата за балансирање на ЕЕС, АД МЕПСО е одговорен за набавка на mFRR балансен капацитет и mFRR балансна енергија од Даватели на услуги за балансирање со цел да обезбеди оперативна сигурност, одржување на фреквенцијата и напонската стабилност на системот.

Дефиниција

Член 2

(1) Терциерна регулација (mFRR) наречена мануелна Резерва за обновување на фреквенцијата, т.е. резерва на активна моќност што може да се активира со уред за мануелна контрола за повторно враќање на фреквенцијата на системот на номинална вредност;

Предмет на набавка

Член 3

(1) АД МЕПСО до 31 декември во тековната година спроведува аукции за набавка на **mFRR балансен капацитет и балансна енергија** за наредната година, во согласност со овие Правила.

Начин на реализација на аукциите за набавка на mFRR балансен капацитет и балансна енергија.

Член 4

- (1) АД МЕПСО набавува mFRR балансен капацитет и енергија преку Интернет базирана платформа.
- (2) BSPs поднесуваат понуди за mFRR балансен капацитет и енергија на платформа управувана од АД МЕПСО или на платформа на трета страна избрана од страна на АД МЕПСО
- (3) АД МЕПСО ги одредува спецификациите на електронската платформа, правилата за работење на платформата, комуникациски протоколи, и други технички карактеристики на платформата и ја објавува оваа информација на својата интернет страна.
- (4) АД МЕПСО го набавува целиот mFRR балансен капацитет и енергија преку платформата. Во исклучителни случаи на технички проблеми АД МЕПСО ги прибира понудите со помош на други начини на комуникација, на пр. електронска пошта (e-mail).
- (5) АД МЕПСО навреме ги информира сите регистрирани BSP за вакви исклучителни ситуации заедно со причините, преку e-mail и со објавување на информациите на својата интернет страна.

Барање на АД МЕПСО до Генерален директор на АД МЕПСО

Член 5

- (1) Постапката за набавка на mFRR балансен капацитет и балансна енергија за потребите на електроенергетскиот систем, започнува од страна на Операторот на Електропреносниот Систем (АД МЕПСО), со барање до Генералниот Директор на АД МЕПСО за одобрување на набавката. Барањето содржи:

- предмет на набавката,
- количини на набавката,
- планирани средства.

Одлука за отпочнување на набавката на mFRR

Член 6

- (1) Врз основа на барањето, Генералниот Директор донесува Одлука за отпочнување на набавката, во која ќе бидат наведени:

- предмет на набавката,
- количини на набавката,
- планирани средства,

Член 7

- (1) По Одлуката за отпочнување на набавката на mFRR балансен капацитет и балансна енергија, АД МЕПСО на својата веб страна ги објавува потребните количини за набавка на mFRR балансен капацитет и балансна енергија.

- (2) АД МЕПСО спроведува месечна аукција за набавка на mFRR балансен капацитет за секој месец одделно, најмалку 30 денови пред првиот ден на испорака на месечниот продукт. Датумот и времето на извршување на аукцијата АД МЕПСО ќе го објави на својата веб страна.
- (3) АД МЕПСО спроведува дневни аукции за обезбедување на mFRR балансна енергија. Датумот и времето на извршување на аукциите АД МЕПСО ќе ги објави на својата веб страна.

ПРАВО НА УЧЕСТВО

Даватели на услуги за балансирање

Член 8

- (1) Давателите на услуги за балансирање се смета дека се квалификувани за давање понуди за балансен капацитет и/или балансна енергија после потпишување на Договорот за даватели на услуги за балансирање и упис во Регистарот на даватели на услуги за балансирање.
- (2) Со денот на уписот во Регистарот BSP стекнува право за учество на аукции, односно има право да поднесува понуди за mFRR балансен капацитет и mFRR балансна енергија во рамките на капацитетот на неговите балансни единици кои се регистрирани за давање на mFRR балансна услуга.
- (3) BSP не може да обезбеди од иста балансна единица истовремено mFRR и aFRR.

ПРОДУКТИ НА АУКЦИИТЕ

Стандарден продукт за mFRR балансен капацитет

Член 9

- (1) Стандарден продукт за mFRR балансен капацитет е часовен продукт со вредности исти или различни во двете насоки за секој период. ОЕПС може да одлучи да воведи дополнителни продукти за mFRR балансен капацитет во зависност од работењето и потребите на електроенергетскиот систем.
- (2) BSP може да внесува понуди за една или повеќе балансни единици.
- (3) Минимален балансен капацитет е 5 MW за регулација нагоре и/или регулација надолу

Стандарден продукт за mFRR балансна енергија

Член 10

- (1) Стандарден продукт за mFRR балансна енергија е часовен продукт којшто е различен за секоја насока и за секој период.
- (2) BSP може да внесе неограничен број на понуди за бараната балансна енергија за mFRR во рамките на неговите технички можности.

- (3) BSP не смее да ги поврзува понудите на техничко или економско ниво што може да поврзе различни понуди од балансите единици со кои управува за различни временски периоди што би биле меѓусебно зависни.

Техничките детали за активирање, времетраење и начинот на активирање на mFRR

Член 11

- (1) BSP до АД МЕПСО согласно резултатите од дневната аукција за обезбедување на mFRR балансна енергија, доставува распоред за диспечирање на балансирани единици кои ќе бидат вклучени во процесот на балансирање на електроенергетскиот систем со користење на mFRR за денот D, во денот D-1 и истиот е конечен.
- (2) mFRR се активира мануелно од страна на АД МЕПСО со доставување на барање до BSP со сите релевантни податоци за нејзино активирање.
- (3) АД МЕПСО ја активира mFRR балансната енергија само од Листата на приоритетно подредување (мерит ордер листа):
- почнувајќи од понудите со најниска цена за балансна енергија за регулација нагоре се додека не се обезбеди потребната количина на балансна енергија, или
  - почнувајќи од највисоката цена за балансна енергија за регулација надолу, се додека не се обезбеди потребната количина на балансна енергија.
- (4) Во случај на технички потешкотии како резултат на неможност да се реализира активирање на балансна енергија, BSP испраќа известување и нов распоред за диспечирање на балансите единици со расположливи балансирани единици кои се во можност да обезбедат mFRR балансна енергија до АД МЕПСО, еден час пред часот на активирање на балансната единица.
- (5) Во исклучителни случаи, дефинирани, АД МЕПСО може да активира понуди за mFRR балансна енергија со помош на други начини за комуникација, а BSPs ќе ги следат инструкциите од АД МЕПСО.

Доставување на понуди од страна на BSPs

Член 12

- (1) BSP што учествува на аукција за балансен капацитет за mFRR истовремено доставува понуди за количини и за цената на балансен капацитет и цена за балансна енергија од mFRR.
- (2) BSP внесува понуди за :

mFRR балансен капацитет:

- Количина и цена за балансен капацитет за регулација нагоре

- Количина и цена за балансен капацитет за регулација надолу

(цената за балансен капацитет за регулација нагоре и цената за балансен капацитет за регулација надолу мора да биде еднаква)

mFRR балансна енергија

- за регулација нагоре и регулација надолу, цени за балансна енергија кои може да бидат еднакви или различни и ќе бидат изразени во EUR/MWh, без ДДВ, заокружени на две децимални места.

(3) Давателот на балансни услуги на аукцијата за набавка на mFRR балансен капацитет доставува понуди за mFRR балансен капацитет во следната форма:

(регулација нагоре, балансна единица, количина MW, цена за капацитет €/MW, цена за енергија €/MWh)

(регулација надолу, балансна единица, количина MW, цена за капацитет €/MW, цена за енергија €/MWh)

(4) Давателот на балансни услуги кој учествувал на аукцијата за набавка на mFRR балансен капацитет, на аукцијата за обезбедување на mFRR балансна енергија во денот Д-1 за денот Д, ги има следните можности:

- да ги потврди веќе доставените понуди за балансни единици, количини и цени на балансна енергија;
- да ги измени доставените понуди за истите балансни единици во однос на цената на балансната енергија
  - За регулација нагоре цената на mFRR балансна енергија доставена во Д-1 за денот Д, може да биде помала или еднаква од вредноста HUPX+30% за соодветниот час постигната во DAM (Day Ahead Market), но истата не смее да биде поголема од веќе понудената цена на аукцијата за mFRR балансен капацитет
  - За регулација надолу цената на mFRR балансна енергија доставена во Д-1 за денот Д, може да биде поголема или еднаква од вредноста HUPX -30% за соодветниот час постигната во DAM (Day Ahead Market), но истата не смее да биде помала од веќе понудената на аукцијата за mFRR балансен капацитет.;

- да достави нови понуди за балансни единици за обезбедување на балансна енергија, кои претходно не биле вклучени во закупот на балансен капацитет;

(5) Давателот на балансни услуги кој не учествувал на аукцијата за набавка на mFRR балансен капацитет има право да достави понуди за mFRR балансна енергија.

(6) Давателот на балансни услуги на аукцијата за обезбедување на mFRR балансна енергија, доставува понуди за во следната форма:

(регулација нагоре, балансна единица, количина MW/h, цена за енергија €/MWh)

(регулација надолу, балансна единица, количина MW/h, цена за енергија €/MWh)

Временски период за доставување на понуди за mFRR балансен капацитет и mFRR балансна енергија

Член 13

- (1) BSPs можат да доставуваат понуди за mFRR балансен капацитет на платформата за аукција во временски период помеѓу време на започнување на доставување на понудите (овде понатаму како GOT) и време на завршување на доставување на понудите (овде понатаму како GCT), определен од страна на АД МЕПСО.
- (2) BSPs можат да доставуваат понуди за mFRR балансна енергија на платформата за аукција во временски период помеѓу време на започнување на доставување на понудите (овде понатаму како GOTV) и време на завршување на доставување на понудите (овде понатаму како GCTV), определен од страна на АД МЕПСО.
- (3) Времето на започнување на доставување на понудите GOT и GOTV и времето на завршување на доставување на понудите GCT и GCTV, АД МЕПСО ќе го објави на својата веб страна.

Избор на понуди за балансен капацитет за mFRR

Член 14

- (1) АД МЕПСО ги избира понудите за mFRR балансен капацитет по критериум на најевтина понуда, во висина до вкупниот потребен mFRR балансен капацитет.
- (2) Во случај на повеќе од една понуда со иста цена, прво се избира прво-доставената понуда.

Избор на понуди за балансна енергија за mFRR

Член 15

- (1) АД МЕПСО ги избира понудите за mFRR балансна енергија согласно мерит ордер листите.
- (2) Во мерит ордер листата понудите се подредуваат по следниот редослед,

Регулација нагоре

- прво понудите со најниска цена, се додека не се обезбеди потребната количина на балансна енергија.

Регулација надолу

- прво понудите со највисока цена, се додека не се обезбеди потребната количина на балансна енергија.

- (3) Прифаќањето на понудите за mFRR балансната енергија ќе биде согласно мерит ордер листите.

- 1) понудите за балансна енергија за регулација нагоре и регулација надолу ќе бидат одвоени во различни мерит ордер листи,

- 2) во зависност од барањето за стандардни продукти за балансна енергија, АД МЕПСО може да направи повеќе мерит ордер листи.
- (4) Во случај на повеќе од една понуда со иста цена, прво се подредува прво-доставената понуда.

Одлука за избор

Член 16

- (1) Врз основа на изготвен извештај за спроведената аукција за mFRR балансен капацитет, Генералниот директор донесува одлука за избор на најповолен понудувач, или одлука за поништување на постапката.

Објавување резултати

Член 17

- (1) АД МЕПСО ги информира BSPs за резултатите од аукцијата преку платформата и/или во електронска форма (e-mail).

Приговор од страна на BSPs

Член 18

- (1) Секој BSP кој има правен интерес за добивање на Договорот за набавка на mFRR балансен капацитет и балансна енергија и има забелешки за направени пропусти или грешки во реализацијата на аукцијата и не е задоволен од донесената одлука за избор на најповолен понудувач може да бара правна заштита против одлуките, дејствијата и пропустите за преземање дејствија по пат на жалба доставена до Управниот Одбор на АД МЕПСО во рок од 2 (два) календарски дена од денот на приемот на известувањето за избор на најповолен понудувач, со доставување на жалбата лично или по пошта, со јасно и прецизно образложени причини за истата. Управниот одбор по жалбата на понудувачот одлучува во рок од 2 (два) дена, сметано од денот на приемот на жалбата.
- (2) Понудувачот кој не е задоволен од одлуката на Управниот одбор на АД МЕПСО може во рок од 2 (два) дена, сметано од денот на приемот на одлуката која ја донел Управниот одбор на АД МЕПСО да иницира спор пред Регулаторната комисија за енергетика која го решава спорот според процедурата за решавање на спорови.
- (3) Постапката за иницирање на спор пред РКЕ не го одложува потпишувањето на договорот помеѓу АД МЕПСО и најповолниот понудувач избран од страна на АД МЕПСО.

Потпишување Договор за набавка на mFRR балансен капацитет и балансна енергија

Член 19

(1) АД МЕПСО е должен да потпише договор со понудувачот/понудувачите кои се избрани како најповолни.

Член 20

(1) Финансиско порамнување за набавениот балансен капацитет и активираната балансна енергија ќе се реализира согласно Член 45 и Член 46 од Правилата за балансирање на ЕЕС.

Извештај до РКЕВУ

Член 21

(1) АД МЕПСО е должен да достави извештај до Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги за спроведената набавка на mFRR балансен капацитет и mFRR балансна енергија во рок од 5 дена од потпишување на договорот.

Член 22

Овие правила стапуваат на сила од денот на нивното одобрување од страна на Управниот одбор на АД МЕПСО.

Анекс 1: Модел на Договор за набавка на mFRR балансен капацитет и балансна енергија